

עליהם. הטחול הולף אתר הפכד, שהוא מינו. זה נברא בשני, וזה ברביעי במעשה בראשית. ומשום זה אין סימן טוב בשני וברביעי. פכד - מיתה של הגדולים, טחול - מיתה של הקטנים.

רעיא מהימנא

אמר הרועה הנאמן, ודאי כף הוא, שהפכד הוא מדרגה של עשו. עשו הוא אדום. הוא פוגס את כל הדמים, בין הצלולים בין העכורים. ולא מבחין בין טוב לרע. לא עושה הבדלה ביניהם. הלב הוא ישראל, שמכדיל בין טוב לרע, בין דם טמא לדם טהור, ולא לוקח אלא המברר והנקי של אותו דם, כבורר אכל מתוך פסלת.

ואחר שנוטל הלב, שהוא יעקב, המברר שבדמים, שהוא למעלה, ונשאר פכד, שהוא עשו, עם הפסלת - הוא פועס עליו במרה, שהיא גיהנם, שנבראה ביום השני, מיתת הגדולים, והיא נקבה הרעה, אש זרה, עבודה קשה, עבודה זרה קוראים לה. ומשום שממנה מתעורר פעס לכפד, פרשוה תכמי המשנה, כל הפועס כאלו עובד עבודה זרה. ולא עוד, אלא שאין שרפה וחימומות בכל המחלות של אברי הגוף אלא ממרה. שהיא מדליקה בשלהבות על העורקים של הפכד ורוצה לשרף את כל הגוף. והיא פדגמת הים פאשר הוא פועס, שגלי הים עולים עד לרקיע ורוצים לצאת מגבולם לשבר (להחריב) העולם. אם לא השכינה, שהיא לחולה פחול המקיף את הים שלא יוצא משפתו - אף כף

(תהלים מא) ה' יסעדנו על ערש דוין. ומשום זה בארוהו בעלי המשנה, המבקר את החולה לא ישב למראשותיו, משום ששכינה על

ובתר עבדת בהו רוגזא ודמעה, למבפי עלייהו. טחול לזינא דכבד אזלא. דא אברי בשני, ודא ברביעי בעובדא דבראשית. ובגין דא, לית סימנא טבא בשני וברביעי. פכד מותא דרברבי, טחול מותא דזוטרי.

רעיא מהימנא

אמר רעיא מהימנא, ודאי הכי הוא, דכבד איהו דרגא דעשו. עשו הוא אדום. הוא כניש כל דמין, בין צולוין, בין עכורין. ולא מבחין בין טב לביש. לא עביד אפרשותא ביניהו. לפא איהו ישראל, דאבחין בין טב לביש, בין דם טמא לדם טהור, ולא נטיל אלא ברירו ונקיו דההוא דמא, כבורר אוכל מגו פסולת.

ולבתר דנטיל לפא, דאיהו יעקב, ברירותא דדמים, דאיהו לעילא. ואשתאר פכד דאיהו (דף רל"ד

ע"ב) עשו בפסולת. איהו כעיס עליה במרה, דאיהי גיהנם, דאתבריותא ביומא תננינא, מותא דרברבי, ואיהי נוקבא בישא, אש זרה, עבודה קשה, עבודה זרה קרינן לה.

ובגין דמינה אתער פעס לכבד, אוקמוה רבנן במתניתין, כל הפועס כאלו עובד עבודה זרה. ולא עוד, אלא דלית שריפה וחימומות בכל מרעין דאברין דגופא, אלא ממרה. דאיהי אדליקת בשלהובין על ערקין דכבד, ובעי לאוקדא כל גופא. ואיהו כגוונא דימא, בד איהו כעיס, דגלי ימא סלקין עד רקיעא, ובעו לנפקא מגבוליהו, לתברא (ס"א להרבא) עלמא. אי לאו שכינתא, דאיהי לחולה כחול דאסחר לימא, דלא נפקת מפומהא, אוף הכי שכינתא אסחרת לגופא, וסמיה ליה, פמה דאת אמר, (תהלים מא) יי יסעדנו על ערש דוין.

ובגין דא אוקמוה מארי מתניתין, המבקר את החולה, לא ליתבי למראשותיו, משום דשכינתא על

השכינה סובבת לגוף וסומכת אותו, כמו שנאמר (תהלים מא) ה' יסעדנו על ערש דוין. ומשום זה בארוהו בעלי המשנה, המבקר את החולה לא ישב למראשותיו, משום ששכינה על

רישיה. ולא לרגלוי דמלאך המות לרגלוי. האי לאו לכל בר נש, אלא לבינוני. אבל לצדיק גמור, יי יסעדנו על ערש דוי, על רישיה. ושכינתא אסחר גופיה, עד רגלוי. ובגין דא אתמר ביצקב, (בראשית מט) ויאסוף רגליו אל המטה, ודא שכינתא דאתמר בה, (ישעיה טו) והארץ הדם רגלי. לרשע גמור, מלאך המות אסחר ליה בכל סטרא. ודא יצר הרע, דמלאך המות אסחר ליה בכל סטרא, חרבא דיליה, דפניו מוריקות, בטפה חדא מאינון תלת טפות, דזריק ביה. הדיא הוא דכתיב, (משלי ה) ואחריתה מרה כלענה. כבד דא דכורא. יותרת הפכד נוקבא. (ע"ב רעיא מהימנא).

זהר:

קובה, איהו דרגא חד משתיין דמותא. ודא אתקרי תרדמה. עסטיראה (נ"א עסירטא), דרגא שתיתאה דמלאך המות. ומגו דאתי מרחיק, איהו מסטרא דמותא. ולא מותא. רמזא, חד משתיין דמותא.

רעיא מהימנא

אמר רעיא מהימנא, בתר דגופא איהו מאילנא דטוב ורע, לית אבר בגופא, דלא אית ביה יצר הרע ויצר טוב, לבינוניים. ולצדיקים גמורים, תרין יצירות, דדכר ונוקבא, תרווייהו טובים. כגוונא דחתן וכלה. לרשעים גמורים, תרין יצירות בישין, דכר ונוקבא, בכל אבר ואבר, מסטרא דסמאל ונחש.

ובגין דא מסטרא דאילנא דטוב ורע, קיבה אית בה תרין דרגין. דהכי אוקמוה רבנן, קיבה ישן. ואית שינה, אחת משתיין במותא. ושינה, אחת משתיין בנבואה. ובגין דא אוקמוה רבנן מארי מתיבתא, (זכריה ט) החלמות שוא ידברו, והקתיב (במדבר יב) בחלום אדבר בו. לא קשיא, כאן על ידי שד. כאן על ידי מלאך. חלום על ידי מלאך, ומשום זה פרושהו חכמים בעלי הישיבה, כתוב (זכריה ט) וחלמות השוא ידברו, והרי כתוב (במדבר

ראשו. ולא למרגלותיו, כיון שפלאך המות למרגלותיו. וזה לא לכל בן אדם, אלא לבינוני. אבל לצדיק גמור - ה' יסעדנו על ערש דוי, על ראשו. והשכינה מקיפה את גופו עד רגליו. ומשום זה נאמר ביצקב, (בראשית מט) ויאסוף רגליו אל המטה, וזה השכינה שנאמר בה, (ישעיה טו) והארץ הדם רגלי. ולרשע גמור, מלאך המות מקיף אותו בכל צדדיו. וזה יצר הרע, שפלאך המות מקיף אותו בכל צדדיו, חרב שלו, שפניו מוריקות בטפה אחת מאותן שלש טפות שזורק בו. זהו שכתוב (משלי ה) ואחריתה מרה כלענה. הכבד זה הזכר. יותרת הפכד - נקבה. (עד כאן).

זהר

הקבה היא דרגה אחת מששים ממיתה, וזה נקרא תרדמה. מלאך עסטיראה (עסירטא), דרגה ששית של מלאך המות. ומתוך שבא מרחוק, הוא מצד המות, ולא מות ממש. ונרמז - אחד מששים ממיתה.

רעיא מהימנא

אמר הרועה הנאמן, מאחר שהגוף הוא מעץ של טוב ורע, אין איבר בגוף שאין בו יצר הרע ויצר הטוב לבינוניים. ולצדיקים גמורים שתי יצירות, של זכר ונקבה, ושניהם טובים, כדגמת חתן וכלה. ולרשעים גמורים שתי יצירות רעות, זכר ונקבה, בכל איבר ואיבר, מצד של סמאל ונחש.

ומשום זה מצד של עץ טוב ורע, היא הקבה שיש בה שתי דרגות. שפך בארוהו חכמים, קבה - ישן. ויש שנה אחת מששים במיתה. ושנה, אחת מששים בנבואה.

ומשום זה פרושהו חכמים בעלי הישיבה, כתוב (זכריה ט) וחלמות השוא ידברו, והרי כתוב (במדבר